

**Запорізька міська громадська
організація «Істина»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«МІСЦЕ ЮРИДИЧНИХ НАУК
У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ
СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ»**

27–28 грудня 2019 р.

ЧАСТИНА I

м. Запоріжжя

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

ПРАВOROЗУМІННЯ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ

Аркушина Ю. В...... 8

РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИЙ ТИП ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ:
НАЙБІЛЬШ ЗАГАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ

Волкова С. І...... 11

АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКА ПРАВОВА СИСТЕМА: ПОНЯТТЯ
ТА НАЙБІЛЬШ ЗАГАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ

Зінов'єва О. В...... 14

ПІЗНАННЯ СВОБОДИ ТА ВНУТРІШНЬОГО СВІТУ ЛЮДИНИ
У ПРАЦЯХ Г. СКОВОРОДИ

Карпюк Л. В...... 16

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМИ
ПОЛІЦІЇ УГОРЩИНИ

Копча В. В...... 19

ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ТАДЖИКИСТАНУ

Кравченко В. Ю...... 25

ОБґРУНТУВАННЯ НЕРІВНОСТІ
ТА ПРИВІЛЕЙОВАНОГО СТАНОВИЩА НАДЛЮДИНИ
ФРІДРІХОМ ВІЛЬГЕЛЬМОМ НІЦШЕ

Курцеба Н. І...... 27

ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ НА РОЗВИТОК
ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

Макарчук В. В...... 29

ОСОБЛИВІСТЬ ПРИЧИННОСТІ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Негієвич І. В...... 32

КОНСТРУКТИ ПОНЯТТЯ «ФІЗИЧНА ОСОБА»

Новоженіна Н. Є...... 35

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІЙ ЗАСАДИ
РИТОРИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Олійник О. Б...... 37

Отже, Ф. Ніцше атакує різні версії історично прогресивної інтерпретації природно-правової доктрини, відкидає ідеї свободи і рівності в людських відносинах, обґрунтовує правомірність привілеїв, переваг і нерівності. Нерівність прав Ніцше розглядав як умова того, що права взагалі існують. Право є перевага. Кожний вигляд буття має свою перевагу. «Неправота, затверджував він, ніколи не полягає в нерівних правах, вона полягає в домаганні на «рівні» права». Справедливість, по Ніцше, полягає в тому, що люди не рівні, і правова справедливість, таким чином, вийде з принципу нерівності правових домагань різних індивідів – в залежності від того, чи відносяться вони до сильних, аристократичних верхів або являють собою ординарні «нулі» натовпу, значення і призначення якої в служінні «вождям» і «пастирям» стада. Людина сама по собі, взятий поза контекстом його служіння верхам, не володіє ні правами, ні достоїнствами, ні обов'язками.

Список літератури:

1. Загальна декларації прав людини від 10.12.1948 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Книга для всіх і ні для кого. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: lib.ru/NICSHIE/zaratustra.txt
3. Ницше Ф. Сочинения : в 2-х т. / сост., ред. вступит. ст., примеч. К. А. Свасьян. Москва : Мысль, 1990. С. 830.
4. Пригодич В. Виправдання Ніцше, або Інтелектуальний роман // Історія держави і права. 2009. № 15. С. 20.
5. Знаменський С. П. «Надлюдина» Ніцше // Ніцше: pro et contra. СПб. : РХГИ, 2002. URL: nietzsche.ru/look/znamenski.php

ВПЛИВ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ НА РОЗВИТОК ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ

МАКАРЧУК В. В.

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри теоретико-правових
та соціально-гуманітарних дисциплін
факультету права та лінгвістики
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська область, Україна*

Враховуючи існуючі результати сучасних наукових досліджень доцільно проаналізувати тенденції розвитку юридичної науки про належне в СРСР. Також доцільно дослідити вплив радянської ідеології на наукові знання про деонтологію.

Карл Маркс основоположник вчення «марксизму», що дає цілісну картину навколишнього світу як одне із небагатьох учень, давав власну оцінку різним теоріям, в тому числі розумінню «деонтології» Джеремі Бентама – англійського філософа і правознавця, засновника філософської течії утилітаризму. Маркс називав його «генієм буржуазної дурості» [1, с. 624]. Бентам проповідував ідеологію лібералізму – «вільного розвитку капіталістичних відносин, демократизацію державних інститутів та структур» [2, с. 438].

Бентаму радянські дослідники приписували, що в «... основі його етичних поглядів були покладені принципи користі, особистого успіху, ідеї вільної торгівлі і конкуренції» [3]. Керуючись догмами «марксизму» офіційна радянська ідеологія не могла не зробити гальмівний вплив на розвиток деонтології різних галузей наук в СРСР як прикладної науки так і розділу етики. Відповідно аж до 90-х рр. XX ст. практично у всіх наукових роботах з медичної та юридичної деонтології поняття «деонтологія» розглядався при неодмінній згадці, що Джеремі Бентам за свої погляди критикувався класиками вчення марксизму-ленінізму [4]. Так, Б. Петровський у своїй праці «Деонтологія в медицині» писав: «Деонтологія в буржуазній науці ... розуміється в утилітарному сенсі, який надавав цьому терміну Бентам ... Він проповідував, що проведення принципу утилітаризму забезпечить найбільше щастя найбільшого числа людей» [5].

Деонтологія, згідно «Сучасного словнику з етики», – це розділ етики, в якому розглядаються проблеми належного. Термін «деонтологія» вперше ввів англійський філософ утилітарист Д. Бентам, який позначив цим терміном теорію моралі загалом. Пізніше деонтологію як вчення про належне стали відрізняти від аксіології (етичної). Чи не найважливішим питанням етики є проблема співвідношення обов'язку (належного) і добра (ціннісного феномена), деонтології і аксіології. Розрізняють деонтологію медичну, юридичну тощо [6, с. 110].

Слід зазначити, що спроби закріплення в законодавстві певних вимог до моральних якостей юристів робилися ще в 20-х рр. минулого століття.

Так, в 20-х рр. Народний Комісаріат Юстиції (НКЮ) затвердив певний порядок атестування працівників суду, згідно до якого передбачалося робити професійний підбір кадрів на посаду судді лише з урахуванням визначеного переліку їх якостей: ідейно-політичних, розумових, моральних, зв'язаних з характером та темпераментом, а також адміністративно-організаторських якостей [7, с. 115].

В 1982 р. Мінвузом СРСР було затверджено новий документ – Кваліфікаційну характеристику юриста, де визначалася система вимог до знань та умінь юриста [8, с. 142].

На міжнародному рівні у 1979 р. Генеральною Асамблеєю ООН було прийнято Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку (резолюція № 34/169) [9 с. 21].

У 70-ті рр. у юридичних навчальних закладах викладався спеціальний курс «Вступ до юридичної спеціальності», метою якого було введення

студентів у майбутню професію. Пізніше було видано відомий широкому колу спеціалістів підручник С. Алексєєва [10].

Вчені Харківського юридичного інституту (на даний час це Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого) В. Горшенєв і І. Бендик в посібнику «Юридична деонтологія», де послідовно було викладено предмет та функції нової науки, її принципи та роль у системі юридичних знань, зазначали, що приводом «... негативного ставлення до деонтології як до прикладної науки була саме критика Маркса на адресу Бентама» [11, с. 28].

Професор В. Горшенєв був ініціатором введення юридичної деонтології як вступної навчальної дисципліни, замість «Вступу до юридичної спеціальності» і з тих пір «Юридична деонтологія» стабільно викладається у юридичних вузах України.

Радянська ідеологія вкрай обмежила розвиток у вітчизняній літературі наукового знання про деонтологію як важливу етично-соціальну категорію, що давно і широко використовується світовою наукою і практикою. Вплив цієї ідеології перетворився в проблему, суть якої полягала в сприйнятті частиною професійної групи радянських науковців самого поняття «деонтологія» через призму ідеологічних заборон. Критика класиками марксизму деонтології, як науки про належне, було пов'язане із самою особою Д. Бентама, а не із суті самої науки.

Список літератури:

1. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. Москва: Издательство политической литературы. Т. 23. 920 с.
2. Горлач М. І., Кремень В. Г. Політологія: наука про політику: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 840 с. URL: https://pidruchniki.com/1335102236449/politologiya/suchasniy_liberalizm
3. Лексика – українські енциклопедії та словники : Українська Радянська Енциклопедія. URL: <https://leksika.com.ua/19330416/ure/bentam> (дата звернення: 20.12.2019)
4. Громов А. П. Врачебная деонтология и ответственность медицинских работников. Москва : Медицина, 1969. 140 с.
5. Петровский Б. В. Деонтология в медицине. Москва : Медицина, 1988. 352 с.
6. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики : Словник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416 с.
7. Матузов Н.И., Малько А.В. Теория государства и права: курс лекций. Москва : Юрист, 2001. 776 с.
8. Сливка С. С. Мораль і право в умовах формування правової держави: *Проблеми формування суверенної правової української держави: збірник наукових статей.* – 1993. 109 с.

9. Кремень В. Г., Горлач М. І. Політологія: підручник / за заг. ред. В. Г. Кременя, М. І. Горлача. Харків : Друкарський центр «Єдіногор», 2002. 640 с.
10. Алексеев С. С. Введение в юридическую специальность. Москва: Юридическая литература, 1976. 256 с.
11. Горшенев В. М., Бендик И. В. Юридическая деонтология : Учебное пособие. Москва. 1974. 178 с.

ОСОБЛИВІСТЬ ПРИЧИННОСТІ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

НЕГІЄВИЧ І. В.

аспірант

Університет бізнесу та права «КРОК»

м. Київ, Україна

Незважаючи в теорії держави і права наявні численні спроби філософсько-правового аналізу феномена корупції. Однак варто і наголосити, що бракує адекватних та об'єктивних пояснень її природи, а також причин і умов існування такого соціального явища. Корупція розглядається як відображення соціальних факторів розвитку суспільства, а також неефективністю законодавства. Поширеною думкою є й то, що причина корупції криється в самому існуванні держави, з її численним державним апаратом, що сприяє бюрократизації суспільного життя.

Також варто наголосити, що дослідження причин корупції стикається з низкою серйозних труднощів, головна з яких – надвисока латентність корупційних проявів. Крім того, оцінка рівня корумпованості суспільства значно ускладнена й у зв'язку з надзвичайною обмеженістю показників, які можуть бути використані в їх характеристики. Слід наголосити, що корупція визначається не за якимось окремим фактором, а є наслідком дії складного комплексу причин.

За антикорупційним законодавством, до протидії корупції належить її попередження, у тому числі виявлення й усунення її причин [1]. При цьому до однієї з законодавчих заходів із профілактики корупції належить усунення причин корупції [1]. Одним з основних напрямів діяльності державних органів у підвищенні ефективності протидії корупції є підвищення відповідальності посадових осіб державної влади, органів державної влади, органів місцевого самоврядування за невжиття заходів з усунення причин корупції [1].

Розглянемо причинність корупції в Україні в цілому. На думку деяких учених [3], основними причинами корупційних проявів можна назвати такі, як укоріненість корупції як норми життя; переконаність у тому, що норми закону в принципі не дозволяють, наприклад, вести нормальну підприємницьку діяльність і, щоб ефективно вести бізнесову діяльність,